

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมในปัจจุบัน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้และนวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ภายในประเทศ โดยยึดหลักการให้ทุกส่วนของสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดและร่วมตัดสินใจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้สังคมทุกส่วน และทุกระดับ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ การปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 3)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็งนั้น ในด้านการศึกษากำหนดให้รัฐบาลได้เสริมสร้างความพร้อมของสถาบันการศึกษาและฝึกอบรม ทั้งในด้านของโครงสร้างการบริหารจัดการ ในด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตร และด้านบุคลากรให้มีมาตรฐานและเป็นสากลมากขึ้น เพื่อสนับสนุนบทบาทของประเทศ ในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการของภูมิภาค จึงปรับแนวคิดของการพัฒนา มุ่งให้คนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม โดยอาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นหลัก (วงศกร ภูทอง และอลงกต ศรีเมสน. 2545 : 69)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันโลกปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1 - 2) เนื่องจาก การบริหารการศึกษา มีความแตกต่างไปจากการบริหารด้านอื่น และมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้าร่วมบริหาร เพื่อช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากผู้บริหาร โรงเรียนแล้ว ครูถือเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น การให้ครูได้มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน

ย่อมจะเกิดผลดีหลายประการ เช่น ครูได้ใช้ความรู้ ความสามารถตามความถนัด มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน บรรยากาศการทำงานที่ดีขึ้น มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ทำให้ง่าย และสะดวกต่อการบริหารงาน รวมทั้ง ช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานของผู้บริหารให้สัมฤทธิ์ผล (ประยูร ตรีชัย : 2544 : 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ใน มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้ง ในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้กับคณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้ง สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่จะ ส่งผลให้สถานศึกษา ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย อันเป็นปัจจัย สำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 7) ที่กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นหัวใจหลัก ของการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ ที่การบริหารวิชาการ โดยมีหลักการบริหารวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาให้ได้คุณภาพ ครูต้องเป็นมืออาชีพ ทั้งใน ด้านความรู้ ทักษะ และมีอิสระทางวิชาชีพ จึงสามารถที่จะวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดำเนินกลยุทธ์ทางการจัดการเรียนรู้และ การประเมินผลในบริบทของสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ของตน โดยเฉพาะผู้ร่วมงานจะต้อง ทำงานในลักษณะของทีมวิชาชีพ โดยแบ่งปันความรับผิดชอบในการให้บริการการศึกษา รวมทั้ง ตอบสนองความต้องการของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 76) สอดคล้องกับธิดาวรรณ นาคเสน (2542 : 3) ที่กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง ในการบริหารและดำเนินงาน เพราะแม้ว่าผู้บริหาร จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพียงใด หากขาดความร่วมมือจากครูผู้สอนใน โรงเรียนและบุคลากรอื่นแล้ว จะส่งผลให้การดำเนินงาน ของโรงเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับที่ประยูร ตรีชัย (2544 : 4) กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานอาจเป็นปัจจัยที่ช่วยลดพฤติกรรมเกี่ยวกับ ราชอาณาจักรความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความเฉื่อยชา รอฟังและทำตามคำสั่งเท่านั้น ไม่มี ความผูกพันต่อหน่วยงาน ส่งผลทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น การทำให้ผลงาน มีคุณภาพย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากครู เพราะครูเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานภายใน โรงเรียนใน

ทุกเรื่อง การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ย่อมส่งผลให้ครู มีความพึงพอใจและผูกพันกับงาน มีขวัญและกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน และเกิดการยอมรับในการบริหารงานอย่างแท้จริง

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียน (GAT) ประจำปี การศึกษา 2545 ในจังหวัดหนองคาย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกระดับชั้น โดยเฉพาะผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.61 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 1.26 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.82 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 3.45 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.72 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 2.93 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.64 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 2.24 และวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนน เฉลี่ยร้อยละ 43.41 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 3.99 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2547 : 4) และข้อมูลจากการรายงานการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาการวิจัยและการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 พบว่า ครูยังขาดความรู้และความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ขาดประสบการณ์การวิจัยเพื่อ พัฒนาการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร ขาดสื่อ เทคโนโลยี ที่ทันสมัย การนิเทศไม่ต่อเนื่องและทั่วถึง รวมทั้ง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความเข้าใจและขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2547 : 39)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา อาจมีด้วยกันหลายปัจจัย แตกต่างกันไปตามบริบท แต่ขนาดสถานศึกษา ที่จำแนกตามเกณฑ์จำนวน นักเรียน เป็น 2 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ นั้น อาจเป็นปัจจัย สำคัญที่ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจ เป็นเพราะว่า ขนาดสถานศึกษาที่จำแนกตามจำนวนนักเรียน ส่งผลกระทบถึงจำนวนบุคลากร ที่ปฏิบัติงาน รวมทั้ง ปริมาณงานตามภารกิจของสถานศึกษา โดยมีงานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุน ข้อสันนิษฐานนี้ เช่น ผลการวิจัยของเกียรติพงศ์ คำไทย (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วม บริหาร โรงเรียนของครู โรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นครราชสีมา ผลจากการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม และรายด้าน และพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนด้านวิชาการ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในโรงเรียนศูนย์ปฏิรูปการศึกษา ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ประยุทธ์ ตรีชัย (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู อาจารย์ใน งานบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม และพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของครู อาจารย์ โดยภาพรวมจำแนกตามขนาด โรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลวิจัยของ ภาวนา วงสวาท (2541 :117) ที่ศึกษา เรื่อง การตัดสินใจแบบให้มีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีบุคลากรมาก มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่อย่างเพียงพอ มีงบประมาณมาก และมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับความต้องการ ส่วน โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย งบประมาณที่ได้รับน้อย ครูและผู้บริหารต้องรับผิดชอบงานมากขึ้น ดังนั้น ครูใน โรงเรียนทั้งสองขนาดนั้น จึงมีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ ครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้เกี่ยวข้อง นำมาใช้วางแผนและกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม ของครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคายเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา ที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวม และรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษา ที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มี ขนาดแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ
ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน
มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ
ในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัย จึงนำความแตกต่างด้านขนาดสถานศึกษา ที่จำแนกตามจำนวน
นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 2) และระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร
วิชาการในสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ.
2546 ข : 33 - 38) โดยสังเคราะห์ ขอบข่ายที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน กำหนดเป็นกรอบแนวคิด
การวิจัยครั้งนี้ ดังมีรายละเอียดตามแผนภูมิที่ 1 ต่อไปนี้

(ตัวแปรต้น) ขนาดสถานศึกษา	(ตัวแปรตาม) ระดับการมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารวิชาการในสถานศึกษา
1. ขนาดเล็ก 2. ขนาดใหญ่	1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ 2. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3. การวิจัย การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 4. การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา 5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 6. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือพัฒนา วิชาการ

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 161 แห่ง รวม 1,915 คน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,162 คน และครูในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 753 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) คือ สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 323 คน เทียบสัดส่วนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา และจำนวนครู ในสถานศึกษา จำแนกเป็น ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 196 คน และครูในสถานศึกษา ขนาดใหญ่ จำนวน 127 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลาก ตามสัดส่วน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น

3.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

3.1.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 ตามขอบข่ายของการบริหารวิชาการในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ข : 33 - 38) ประกอบด้วย

3.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้

3.2.2 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.2.3 การวิจัย การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

3.2.4 การนิเทศและการแนะแนวการศึกษา

3.2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.2.6 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ได้มีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผลเพื่อให้งานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ผล

2. การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บังเกิดประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ตามโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น

2.2 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการวัดผล และพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน รวมทั้ง การดำเนินงาน เกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียน

2.3 การวิจัย การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การศึกษา การวิเคราะห์ การวิจัย การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาการ ของสถานศึกษา

2.4 การนิเทศ และการแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดระบบ การดำเนินงาน การประเมินผล การติดตาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศ และ การแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาและร่วมกับสถาบันอื่น

2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบ โครงสร้างองค์กร การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการพัฒนางานตามแผน และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อ ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนและการประสานความร่วมมือให้บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

3. ครู หมายถึง ครูผู้สอน ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2546

4. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดสอนระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในกำกับของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2546

5. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของโรงเรียน จำแนกตามเกณฑ์จำนวนนักเรียน ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 2) จำแนกเป็น 2 ขนาด ได้แก่

5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง นำมาใช้วางแผนและกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษาที่จัดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป